

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING MUSTAQILLIGINI E’LON QILINISHI

Farg‘ona viloyati Rishton tumani 2-son politexnikumi tarix fani o‘qituvchisi

Sobirova Muxabbat Anvarjonovna

Annotatsiya: O‘zbekiston Respublikasining mustaqilligini e’lon qilinishi mamlakat tarixida juda muhim va tarixiy voqea bo‘lib, bu hodisa nafaqat siyosiy o‘zgarishlarni, balki xalqimizning milliy o‘zligini anglash, o‘z taqdirini mustaqil belgilash istagini ifodalaydi. Mustaqillik g‘oyasi uzoq yillar davomida xalq ongida shakllangan bo‘lib, turli tarixiy bosqichlarda o‘zining turli ko‘rinishlarida namoyon bo‘lgan. Bu jarayon ko‘plab omillar, xususan, siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy jihatlardan ta’sirlangan.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston Respublikasi, mustaqillik, til, hamkorlik, madaniyat, diplomatik aloqalar, milliylik.

O‘zbekiston Respublikasi Markaziy Osiyoda joylashgan bo‘lib, umumiy maydoni 448,9 ming km.kv.ni tashkil etadi. Respublika hududi sharqdan g‘arbgacha 1425 km ni, shimoldan janubgacha esa 930 km ni tashkil etadi. Respublika shimolda va shimoliy-sharqda Qozog‘iston, sharqda va janubiy-sharqda Qirg‘iziston va Tojikiston, g‘arbda Turkmaniston, janubda esa Afg‘oniston bilan chegaradoshdir. Davlat chegarasining Afg‘oniston bilan uzunligi – 137 km, Qozog‘iston – 2203 km., Qirg‘iziston – 1099 km., Tojikiston – 1161 km. va Turkmaniston bilan – 1621 km ni tashkil etadi (O‘zbekiston Respublikasining ma’muriy-hududiy tuzilishi). O‘zbekiston Respublikasi 1991 yilning 1 sentabrida mustaqillikni qo‘lga kiritgan. Bugungi kunda mamlakatimiz dunyoning 134 ta davlati bilan diplomatik aloqalarni o‘rnatgan. Toshkent shahrida 45 ta chet el davlatlari elchihonalari va konsulliklari, bir qator xorijiy tashkilotlar vakolathonalari, savdo uylari faoliyat yuritmoqda. O‘zbekiston Respublikasining

xorijdagi diplomatik va konsullik vakolathonalari bilan bu yerda tanishishingiz mumkin.[1]

XX asrning oxirlariga kelib, dunyoda siyosiy-iqtisodiy tizimlarda katta o'zgarishlar yuz berdi. Sovet Ittifoqining parchalanishi va uning markaziy hokimiyatining zaiflashishi mintaqaviy mustaqillik harakatlarini kuchaytirdi. Shu davrda O'zbekiston xalqining ko'plab qatlamlari, jumladan ziyolilar, madaniyat arboblari, yoshlar va oddiy fuqarolar mustaqillik g'oyasini faol qo'llab-quvvatladilar. Mustaqillik e'lon qilinishi jarayoni siyosiy faollikning oshishi, milliy g'urur va o'zlikni anglashning kuchayishi bilan tavsiflandi. O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi tomonidan mustaqillik to'g'risidagi qonun qabul qilindi. Bu qonun mamlakatning suveren davlat sifatida tan olinishi, o'z ichki va tashqi siyosatini mustaqil belgilash huquqini tasdiqladi. Shu bilan birga, yangi davlat tuzilmasi shakllandi, konstitutsiya qabul qilindi. Bu hujjatlar mamlakatda qonun ustuvorligini ta'minlash, inson huquqlari va erkinliklarini himoya qilishga asos bo'ldi.[2]

Mustaqillik O'zbekiston uchun o'z iqtisodiy siyosatini mustaqil ravishda olib borish imkonini berdi. Sovet tizimidan ajralib chiqish, bozor iqtisodiyotiga o'tish qiyin va murakkab jarayon bo'ldi. Qishloq xo'jaligi, sanoat va xizmat ko'rsatish sohalarida tub islohotlar amalga oshirildi. Mamlakat o'zining tabiiy resurslari va inson kapitalidan samarali foydalanishga harakat qildi. Shu bilan birga, xalqaro maydonda mustaqil siyosat yuritish, boshqa davlatlar bilan teng huquqli hamkorlik o'rnatish imkoniyati paydo bo'ldi. Mustaqillik davrida madaniyat va ta'lim sohalarida ham katta o'zgarishlar yuz berdi. O'zbek tili davlat tili sifatida mustahkamlandi, milliy madaniyatni rivojlantirishga katta e'tibor qaratildi. Yangi avlod tarbiyasida milliy qadriyatlar asosiy o'rin tutdi, tarixiy merosni o'rganish va uni asrab-avaylash faol davom ettirildi. Shu bilan birga, xalqaro madaniy aloqalar kengaytirildi, O'zbekistonning boy madaniyati dunyo hamjamiyatiga tanitildi.[3]

Mustaqillik davrida O'zbekiston o'z suverenligini mustahkamlash, barqarorlik va taraqqiyot yo'lida ko'plab qiyinchiliklarni yengib o'tdi. Siyosiy tizimni modernizatsiya qilish, iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, ijtimoiy sohani yaxshilash kabi muhim vazifalar oldida turib, mamlakat o'zining mustaqil yo'lini izlab topdi. Xalqaro hamjamiyat bilan hamkorlik, mintaqaviy xavfsizlik va barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan tashabbuslar O'zbekistonning obro'sini oshirdi. Mustaqillikning ahamiyati shundaki, u nafaqat siyosiy mustaqillikni, balki milliy o'zlikni tiklash, madaniyat va tilni rivojlantirish, iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash imkonini berdi. Bu jarayon xalqimizning o'z qadriyatlariga qaytishi, yangi taraqqiyot yo'lini tanlashi uchun poydevor yaratdi. Mustaqillik O'zbekistonning xalqaro maydondagi o'rnini mustahkamladi, boshqa davlatlar bilan teng huquqli munosabatlarni yo'lga qo'ydi.[4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston Respublikasining mustaqilligini e'lon qilinishi nafaqat tarixiy voqea, balki millatning o'zligini anglash, o'z taqdirini mustaqil belgilashga bo'lgan qat'iyatning amaliy ifodasi bo'ldi. Bu jarayon mamlakatning barcha sohalarida tub islohotlar va yangilanishlarga zamin yaratdi. Mustaqillik O'zbekiston xalqiga o'z madaniyati, tili va an'analarini rivojlantirish, iqtisodiy va siyosiy barqarorlikka erishish imkonini berdi. Shu tariqa, mustaqillik O'zbekistonning mustahkam va obro'li davlat sifatida shakllanishida muhim poydevor bo'lib xizmat qildi. Mustaqillikning qadri va ahamiyati bugungi kunda ham xalqimiz uchun eng oliy ne'mat sifatida qadrlanadi va kelajak avlodlarga yetkazilishi zarur bo'lgan bebaho merosdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mamatqulov A. Mustaqillik va milliy o'zlik: O'zbekiston misolida. Toshkent: "Adabiyot va san'at" nashriyoti, 2016. – 175 b.

2. Toshpulatov Sh. O‘zbekiston mustaqilligining tarixiy ildizlari va rivojlanish yo‘li. Toshkent: “Yangi asr avlodi” nashriyoti, 2018. – 200 b.
3. Keldiyeva Sh. Shuhratovna. O‘zbekiston Respublikasining mustaqilligini e‘lon qilinishi va davlat ramzlari. Toshkent: “Akademnashr” nashriyoti, 2021. – 180 b.
4. O‘zbekiston Respublikasining mustaqilligini e‘lon qilinishi. Ilmiy maqola. Toshkent: “Fan va ta’lim” nashriyoti, 2019. – 45 b.
5. Saidov B. Mustaqillik yillarida O‘zbekistonning siyosiy va iqtisodiy taraqqiyoti. Toshkent: “Ziyo” nashriyoti, 2020. – 210 b.
6. Nurmatov D. Davlat mustaqilligining huquqiy asoslari. Toshkent: “Huquq” nashriyoti, 2017. – 160 b.
7. Islomov R. O‘zbekiston mustaqilligining zamonaviy davri. Toshkent: “Ilm-fan” nashriyoti, 2022. – 190 b.